Trestněprávní nástroje ochrany životního prostředí

Disertační práce se zabývá možnostmi trestního práva ve vztahu k ochraně životního prostředí. Analyzovány jsou tak nejvýznamnější trestněprávní nástroje z oblasti mezinárodního, evropského i českého práva, zejména tedy Římský statut Mezinárodního trestního soudu, Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/99/ES ze dne 19. listopadu 2008 o trestněprávní ochraně životního prostředí a český trestní zákoník (zákon č. 40/2009 Sb.). Vedle rozboru nejvýznamnějších právních norem a následného utváření návrhů *de lege ferenda* se práce zabývá také charakteristikou trestné činnosti proti životnímu prostředí a specifiky trestněprávní normotvorby v ochraně životního prostředí. Práce je rozdělena do pěti kapitol. První kapitola se zabývá otázkou úlohy trestního práva v ochraně životního prostředí a zvláštnostmi utváření trestněprávních norem v této oblasti. Druhá kapitola se soustředí na charakteristiku trestné činnosti proti životnímu prostředí a popsání jejích specifických rysů. Třetí kapitola pojednává o současném stavu mezinárodního trestního práva a možnostech ochrany životního prostředí, které umožňuje za stavu ozbrojeného konfliktu a v období míru. Nejprve je pozornost věnována zločinům podle mezinárodního práva, ve vztahu k nimž je klíčová především analýza Římského statutu Mezinárodního trestního soudu. Dále je rozebrána tématika tzv. konvencionálních zločinů. Analyzovány jsou tedy mezinárodní smlouvy, které v sobě obsahují závazek kriminalizace jednání poškozujících nebo ohrožujících životní prostředí. Ve čtvrté kapitole se práce zabývá trestněprávními nástroji ochrany životního prostředí v evropském kontextu. Stěžejní je tak především rozbor směrnice o trestněprávní ochraně životního prostředí, která je nejvýznamnějším evropským právním nástrojem v této oblasti. Pozornost je věnována jejím ideovým zdrojům, současnému stavu i možnému budoucímu vývoji. Pátá kapitola se věnuje českému právnímu řádu a úpravě trestných činů proti životnímu prostředí. Analyzován je tak zejména český trestní zákoník a zákon o trestní odpovědnosti právnických osob, spolu s relevantní judikaturou. V kapitole je popsán vývoj české trestněprávní ochrany životního prostředí a rozebrány skutkové podstaty trestných činů proti životnímu prostředí a skutkové podstaty trestných činů využitelných v ochraně životního prostředí. V závěru práce je charakterizována role trestního práva v ochraně životního prostředí a jsou identifikovány problematické oblasti v ochraně životního prostředí prostřednictvím trestního práva. Dále jsou představeny návrhy na možné budoucí změny trestněprávních nástrojů na všech analyzovaných úrovních právních norem.